

PERIODIEKE NIEUWSBRIEF VAN DE WILLEM JANSEN STICHTING WESTZAAN 2017

Willem Jansen

BULLETIN

De Zaanse KunstSalon 2017
Oliemolen de Oranjeboom
Freek Engel en de watersnood
Het lot van je geboorteplaats

Willem Jansen Stichting organiseert verkoopexpositie

De Zaanse KunstSalon

Van 8 april - 27 mei organiseert de Willem Jansen Stichting voor de tweede keer de verkoopexpositie 'De Zaanse KunstSalon'. Ook deze keer stelt Galerie Staphorsius in Westzaan hiervoor de galerieruimte ter beschikking. Liefhebbers van de Zaanse beeldende kunst krijgen hierbij wederom de gelegenheid om werken uit eigen bezit ter verkoop in te brengen of hun collectie uit te breiden door een werk op de expositie aan te schaffen. Het aanbod zal niet alleen beperkt blijven tot werk van Willem en Chris Jansen, maar vanzelfsprekend is er ook ruimte voor hun tijd- en streekgenoten en ook werk van hedendaagse kunstenaars uit de regio kan ter verkoop worden ingebracht. Hiermee belooft het weer een boeiende expositie te worden, met in verschillende stijlen en prijsklassen een breed en gevarieerd aanbod. Ook deze keer zal er een full colour catalogus worden gemaakt, die in de galerie en via de website beschikbaar zal zijn.

Gerrit Woudt, Mandje met sinasappel.
30,5 x 38 cm € 450

Voor de inbreng zal een bijdrage van € 10 per werk worden berekend. Bij verkoop zal 15% worden berekend onder verrekening van de genoemde bijdrage. Deze bijdrage wordt eerst aangewend om de kosten van de verkoopexpositie te dekken. Belangrijker echter is dat wordt geprobeerd om hiermee een bijdrage bijeen te brengen om een deel van de kosten te dekken van de biografie over Chris Jansen welke de stichting in 2018 wil uitbrengen.

Willem Jansen, Bloemstuk, 50 x 60 cm olieverf € 850

Een aantal werken is al ingeleverd, zoals een schilderij van Willem Jansen met een afbeelding van molen De Eenhoorn en een aquarel van Chris Jansen van molen De Oranjeboom. Zie elders in dit Bulletin. Wanneer u belangstelling heeft om werken ter verkoop in te brengen, dan kunt u dit bij Galerie Staphorsius kenbaar maken. Rob Staphorsius kan u ook een indicatie van een redelijke verkoopprijs geven.

Galerie Staphorsius, J.J. Allanstraat 287,
Westzaan 075-6143000. Geopend:
dinsdag t/m zaterdag van 9 tot 17 uur.

Wilt u de full colour catalogus per email ontvangen, stuur dan een email naar info@willemjansenstichting.nl

Willem Jansen, Schemerlampje,
40 x 50 cm olieverf € 650

100ste geboortjaar

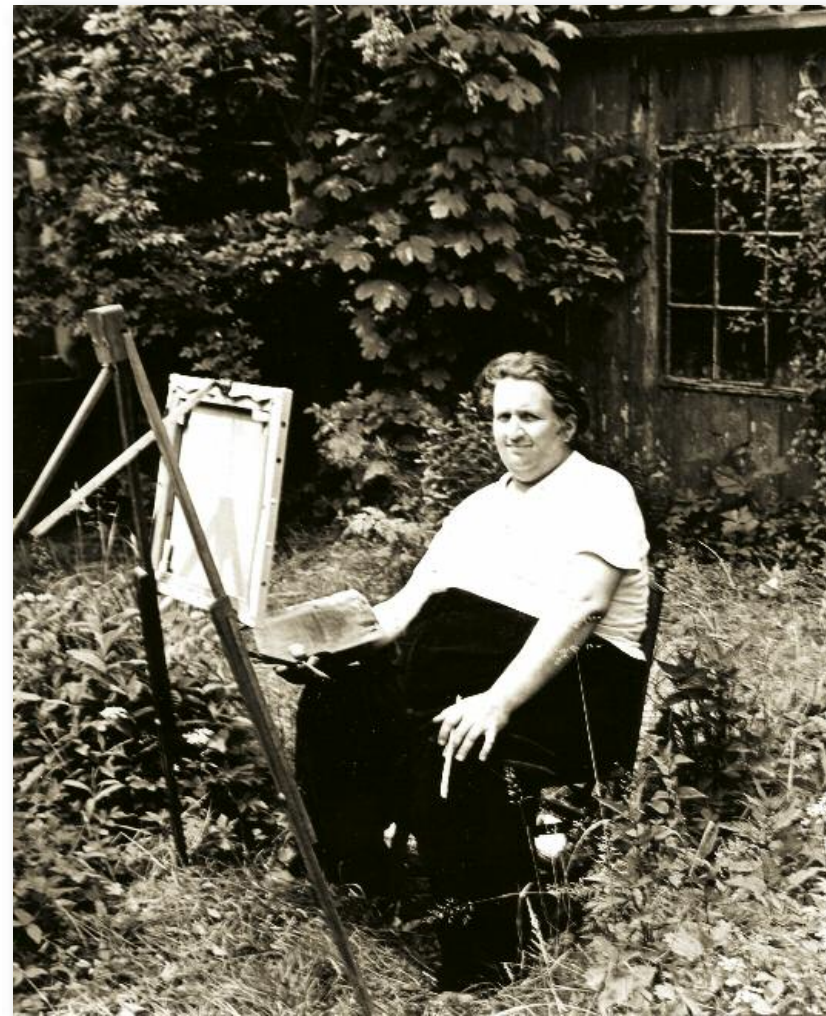
Chris Jansen

2018 is het 100ste geboortjaar van Chris Jansen. Ter gelegenheid hiervan heeft de stichting de ambitie om een eigen biografie over zijn leven en werk uit te geven. Hiermee wordt beoogd om Chris als kunstschilder niet alleen te zien als 'de zoon van Willem', maar dat hij wordt herkend als zelfstandig kunstschilder met een eigen palet, ontwikkeling en nagelaten oeuvre.

Chris werd op 16 juni 1918 in Sloten N-H als tweeling geboren: Christiaan Jan "Chris" en Johannes Hendrikus "Joop". Chris was geestelijk niet helemaal in orde. Joop zou zelfs het grootste deel van zijn leven in een inrichting doorbrengen. Chris en Joop waren het tweede en derde kind van Willem Jansen (* 1892) en Anny Kerkhoff (* 1893). Beiden trouwden op 22 oktober 1915 in Sloten N-H. Hun eerste kind was zoon Willem (* 1916). De geboorte op 25 december 1935 van zoon Jan maakte het gezin compleet.

Chris was gezegend met een bijzonder artistiek talent. Hij kreeg les van zijn vader, maar was als kunstschilder verder autodidact. Aanvankelijk trad hij als kunstenaar in de voetsporen van zijn vader, later echter zou hij een geheel eigen stijl en penseelvoering ontwikkelen. Het vroegst bekende werk van Chris Jansen dateert van rond 1935; hij was toen nog maar 17 jaar oud.

Zoon Chris ontwikkelde zich uiteindelijk tot kunstbroeder van vader Willem en samen werden ze beeldbepalende, kenmerkende artistieke figuren in de Zaanstreek. Hierbij vond vader Willem zijn artistieke fundament in zijn meerjarige tekenopleiding en heeft hij als kunstenaar de beperkingen gevoeld van de doorlopende zorg voor zijn gezin en het werken (in opdracht) als broodschilder. Hij genoot immers zelden de financiële steun van een mecenas, koos ervoor om zelf zijn werken aan de man te brengen en deed dit onder meer

Chris Jansen achter de schildersezels in de achtertuin, ca. 1955

in de weinig kunstminnende Zaanstreek in crisis-, oorlogs-, of wederopbouw perioden. Eerst in de jaren vijftig genoot hij de verdiende aandacht en aanzien en was dit ook een periode waarin hij ongeremd en onbezorgd zijn beste werken heeft gemaakt. Chris

daarentegen volgde zijn vader en is ook zijn gehele leven de zorg van zijn ouders gebleven. Hierom heeft hij ook nimmer de druk hoeven ervaren van brood op de plank, de zorg voor een gezin en het moeten uitventen van schilderijen om de kost te kunnen verdienen. Deze

Een portret van Chris van zijn broer Joop, 17 feb 1960

bepierking en omstandigheid heeft hem een ongeremdheid gegeven waarbij hij zijn artistieke kwaliteiten volledig kon ontplooiën. Op bepaalde momenten werd Chris ook wel gezien als een betere kunstenaar dan zijn vader; die zijn volledig vrij werkende zoon ook wel eens als een concurrent ervaarde. Op maandag 17 juli 1961, een fris-warme zomerdag, overleed Chris plotseling op

43-jarige leeftijd. Een zware klap voor het gezin. In een brief verwoordde de heer K. van de Stadt deze droeve gebeurtenis: "Chris was een wonder. De avond voor zijn dood waren we nog bij ze thuis; hij stierf aan een hartaanval".

Een klap die vader Willem in tenminste artistieke zin niet te boven is gekomen.

Biografie Chris Jansen

Wilt u meewerken aan de biografie over Chris? Beschikt u over archief- of beeldmateriaal? Wilt u afbeeldingen van zijn werk in uw bezit met ons delen? Heeft u bijzondere anekdotes of herinneringen aan Chris? Neem dan contact op met de stichting: info@willemjansenstichting.nl of tel: 072-5039217

Oliemolen De Oranjeboom

Chris Jansen, de Oranjeboom, voorjaar 1935

De eerste kunstwerken voor de Zaanse KunstSalon - zie elders in het Bulletin - zijn al bij Galerie Staphorsius aangeboden. Verrassend werk ook, en veelbelovend om tot een boeiende verkoopexpositie te komen. Ook bijgaande aquarel uit 1935 van Chris Jansen werd aangeleverd. Chris was nog maar 17 jaar toen hij dit werk maakte. Het laat molen De Oranjeboom zien, die

stond vlakbij De Hemmes in Zaandam. In die tijd woonde het gezin Jansen aan De Dubbele Buurt nr. 6 te Koog aan de Zaan, schuin tegenover De Hemmes aan de andere kant van de Zaan. Wie weet is Chris al dan niet samen met zijn vader naar de overkant geroeid om daar ter plekke deze aquarel te maken. Westzanger Arnold Sol raadpleegde zijn fotoarchief en gaf ons de volgende toelichting:

De twee oude foto's van de molen zijn ongeveer een eeuw geleden gemaakt. Op de ene foto is de molen vol in de zeilen, met rechts in de achtergrond molen De Sint Willibrordus, die in 1938 is gesloopt. De andere foto is omstreeks 1920 gemaakt tijdens het zogenaamde verroeden (nieuwe wieken aanbrengen, vervangen van de oude) omstreeks 1920. Beide foto's zijn genomen van ongeveer dezelfde plaats, waar Chris Jansen eens heeft gezeten. Molen De Oranjeboom was een oliemolen. Op een kaart uit 1670 komt de molen voor het eerst tevoorschijn. De molen zou heel lang stand houden.

Een groot deel van de achttiende eeuw was de molen in bezit van de Zaanse familie Vis. In de negentiende eeuw was de molen ruim dertig jaar eigendom van de Zaanse houthandelaar Jan Carel van Wessem. In 1881 verkocht hij de olieslagerij met nog drie molens en richtte hij zich alleen nog op de houthandel. Halverwege de jaren dertig van de twintigste eeuw werd een motor in de oude windmolen geplaatst en in mei 1938 liet eigenaar Henri Hugo Obertop De Oranjeboom onttakelen, oftewel kap, roeden, kruierwerk en stelling werden verwijderd. Er restte alleen nog een zogenoemde peperbus. Obertop

50-jarig jubileum Galerie Staphorius

15 maart 1941 brandde het restant (schuur en molenonderbouw) af. Daarna bouwde de Firma Obertop hier een stenen fabriekspand, dat naar de molen werd genoemd. Dat gebouw staat er nog steeds, nu omgebouwd tot woonruimte. Het staat pal ten oosten van het schiereiland De Hemmes aan Het Kalf. Wat rest van de molen zijn twee kantstenen, die in 2003 uit de schoeiing werden gehaald en nu als herinnering aan de molen langs De Zaan zijn geplaatst, 200 meter noordelijker.

was op 1 februari van dat jaar getrouwd met Cornelia Huijsman, dochter van Jan Huijsman, die sinds 1897 eigenaar was geweest van De Oranjeboom. Huijsman was de grondlegger van Cacao De Zaan, tegenwoordig Olam. De sloop van de onttakelde molenromp volgde in december 1940 en in de nacht van 14 op

Ter gelegenheid van het jubileum opende in de galerie op zaterdag 14 januari jl de jubileum tentoonstelling "Abraham en de Muze", een combinatie tentoonstelling van werken van tal van kunstenaars die in de afgelopen jaren ook eerder hebben mee gedaan aan een solo-, groeps- of thematentoonstelling. Het resultaat is een zeer gevarieerd kijkspel, met werken in verschillende genres en technieken en dit ook in een brede prijsklasse.

Rob vertelt: "In 1967 is mijn vader, min of meer als hobby, de zaak in Zaandam begonnen. 10 jaar later werd er verhuisd naar Westzaan, naar het Chirurghhuis op nummer 293. Nu zitten we alweer jaren op het huidige adres op nummer 287. In 1991 vroeg mijn vader me het stokje over te nemen. Rina en ik zijn niet zo om van alles van de daken te roepen,

maar we zijn natuurlijk erg trots op deze mijlpaal en dat de zaak al 50 jaar een begrip is in de Zaanstreek en ook ver daarbuiten".

Inmiddels is de galerie uitgegroeid tot een toonaangevende kunsthandel met een breed scala aan producten en diensten, zoals inlijstwerk met een keuze uit meer dan duizend verschillende lijstprofielen en honderden kleurvariaties voor passe partouts, schoonmaak- en restauratiewerkzaamheden voor schilderijen en andere kunstwerken, het uitvoeren van taxaties, verhuur van kunst en uiteraard de handel in kunstwerken waaronder ook topografische kaarten en prenten. Regelmatig vinden er solo- groeps- en thematentoonstellingen in de galerie plaats.

Met dit jubileum geeft Galerie Staphorsius ook aandacht aan de Zaanse kunstenaar Rein Stuurman (1900-1984), die indertijd grote bekendheid verwierf met zijn illustraties voor de eerste Nederlandse vogeldetermineergids 'Zien is Kennen!'. In het afgelopen jaar is een werkgroep met onder meer Stuurman-kenner Martien Roos aan de slag geweest om een prachtig geïllustreerde biografie over het leven en werk van deze kunstenaar samen te stellen. Nico de Haan, de bekende vogelkenner en Ambassadeur van de Vogelbescherming Nederland, verzorgde het voorwoord. Het boek werd geschreven door Henk Heijnen, bekend auteur van vele Zaanse publicaties.

Op deze dag werd ook deze biografie gepresenteerd. Het eerste exemplaar werd door Martien Roos overhandigd aan vogelkenner Gerard Ouweeneel. Deze hield ook nog een korte toespraak waarin hij memoreerde dat hij nog regelmatig gebruik maakt van zijn oude Zien is Kennen!

Ook was er nog een toespraak van mevrouw Janse uit Goes, die Rein Stuurman nog persoonlijk heeft gekend.

De biografie is bij de galerie te koop en kost € 23,95. Uniek is dat ter gelegenheid hiervan onder meer 150 aquarellen van Rein Stuurman zijn te bewonderen, afkomstig uit de collectie van het Natuurmuseum Fryslân in Leeuwarden.

De tentoonstelling loopt t/m 26 maart.

Zondag 26 maart geopend van 13.00- 17.00

J.J.Allanstraat 287b, 1551 RG Westzaan
www.staphorsius.nl

Openingstijden:
 dinsdag-zaterdag 9.00-17.00

Paltrokmolen De Eenhoorn

Ook bijgaand fraai werk zal op de Zaanse KunstSalon te koop zijn, een prachtig olieverf molenschilderij van Willem Jansen, gemaakt in 1930. Westzaanse molenkenner Arnold Sol geeft ook hierbij de volgende toelichting; de foto is afkomstig uit zijn archief.

De molen betreft De Eenhoorn aan de (toenmalige) Achterweg in Amsterdam. Bijgaande foto en het schilderij zijn bijzonder gelijkend. Aan de achterzijde van de paltrokmolen is een uitbouw te zien, die uniek is. Onderaan de luifel zijn golfplaten te zien, waarschijnlijk extra

aangebracht tegen regenachtig weer. De molen werd in 1638 gebouwd, maar voor 1734 vervangen door een nieuw exemplaar. De molen was het laatst eigendom van Houthandel Kettenis, die ook met molen De Groene Jager in Westzaan werkte. Na de brand van De Groene Jager in 1907 werd molen De Gekroonde Poelenburg door deze firma aangekocht. Die zou in eigendom blijven tot verkoop aan de gemeente Zaandam, om geplaatst te worden op de Zaanse Schans. De Eenhoorn moest in november 1929 plaatsmaken voor de oprukkende stadsbebouwing. Daarbij

Willem Jansen, "De Eenhoorn". 1930
gesign. r.o. Olieverf. 84 x 64 cm. € 1750

verdween ook het molenaarshuis, waar in de voorgevel een prachtige gevelsteen was aangebracht: een eenhoorn in hoog relief. De gevelsteen is bewaard gebleven en werd ingemetseld in een buitenmuur van Huize Terra Nova Oostervecht, gelegen tussen Vreeland en Loenen.

Een andere bron meldt dat De Eenhoorn in 1929 stilgezet is, maar pas in of vlak voor 1931 werd afgebroken. Dat zou dan betekenen dat Willem Jansen de molen kort voor de afbraak heeft geschilderd. De molen heeft bestaan even ten noorden van de laatste nog bestaande

paltrok-zaagmolen De Otter aan de Kostverloren Vaart in Amsterdam. De omgeving is daar in de twintigste eeuw drastisch veranderd, veel hoogbouw waardoor ook De Otter niet meer kan draaien. Plannen tot verplaatsing van de molen zijn echter nog steeds afgeketst. De Eenhoorn stond iets ten westen van de tegenwoordige Gillis van Ledenberchstraat, tussen de Zaag-molenstraat en de Eerste Hugo de Grootstraat.

Freek Engel

en de watersnoodramp van 1916

Ook zijn er voor de Zaanse KunstSalon verschillende werken van Freek Engel ingebracht. Twee hiervan laten de gevolgen zien van de watersnoodramp in 1916. De andere werken tonen zijn specialiteit: koeien in het veelal Zaanse landschap.

De watersnoodramp

In de nacht van donderdag op vrijdag 13 en 14 januari 1916 loeide er een zware noord-westerstorm over Nederland, en veroorzaakte extreem hoog water in de Zuiderzee. De slecht onderhouden dijken, ook nog eens verslapt door dagenlange regenval, hielden het niet langer en braken door. In onze omgeving verdween de oostkant van de Zaanstreek onder het zoute water. In Noord-Holland werden huizen beschadigd of weggespoeld, goederen en

complete veestapels verdwenen en er vielen tientallen slachtoffers. Een enorme ramp en Koningin Wilhelmina bezocht de getroffen gebieden. Eerst in maart van dat jaar waren de doorbraken in de zeedijk gesloten, en vervolgens moest het land worden droog gemalen. De ramp was de directe aanleiding voor het doorzetten van de al bestaande plannen om de Zuiderzee af te sluiten met een afsluitdijk; dit gebeurde uiteindelijk in 1932. De Zuiderzee werd IJsselmeer.

Onderschrift: Bij 't Heerenhuis in den wijden wormer, 25 januari 1916

Freek Engel, "De strijd" aan het Kalf, watersnood 1916

Het lot van je geboorteplaats

Chris

Stel je hebt twee potjes boordevol met talent. Het ene wordt geopend in een milieu van religie en kunst. De ander gaat open in de omgeving van aanhoudende armoede en in een kleine wereld die is begrensd door nauwelijks opleiding en beperkte geestelijk vermogens. Dat is het gevoel wat je krijgt als je de werken van Vincent van Gogh en Chris Jansen met elkaar vergelijkt. Beide talenten laten zich door de omstandigheden niet stoppen en komen in weerwil van welke begrenzing dan ook naar buiten. Bijna vulkanen die lava spuwen. Alles moet daarvoor wijken. Kijk naar de

Vincent

aardappelen die Chris schilderde op nog maar 18-jarige leeftijd en naar die van Vincent op 32-jarige leeftijd. Hierbij kan in aanmerking worden genomen dat Vincent in vergelijking met Chris eerst op latere leeftijd begon te schilderen. Beiden werden aangetrokken om zo'n eenvoudig en dagelijks tafereel weer te geven, omdat het voor hun een werkelijke betekenis had. Ruim 24 jaar later schildert Chris in lichte kleuren een stilleven, hij is dan 42 jaar. Vincent schildert een soort gelijke compositie rond zijn 39ste jaar. De talenten liggen toch opmerkelijk dicht bij elkaar.

Vincent

Natuurlijk is er het verschil in omstandigheden. Maar het is of deze twee unieke talenten dezelfde worsteling hebben doorstaan en zo bijna tot een gelijke manier van schilderen zijn gekomen. Waarbij Chris de invloed van zijn vader onderging en Vincent de invloed van zijn tijd en Paul Gauguin tegenkwam. Beiden nadrukkelijk zoekend om vooral datgene weer te geven wat je voelde als je ergens naar keek. Je gevoelens in het onderwerp weergeven door middel van kleur, vorm en compositie.

Chris

Op de Chris Jansen tentoonstelling in 2018 die de Willem Jansen Stichting momenteel al voorbereidt zal op overtuigende wijze het onstuitbare talent van Chris tot uiting komen. De Stichting hoopt dit vast te kunnen leggen in een biografisch boek. Hiervoor worden de nodige acties gepland om deze ambitie financieel mogelijk te maken. Een eerbetoon aan Chris Jansen is dan eindelijk gedaan. Willem Jansen zal ons goedkeurend toe knikken vanaf zijn wolk. Terecht was hij trots op zijn zoon.

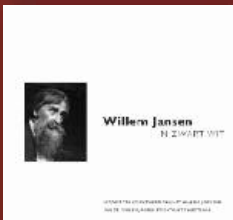
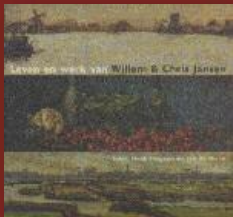
Email

Steeds vaker proberen wij via email te communiceren met vrienden van de stichting en hen op deze snelle en efficiënte wijze te informeren. Nog niet van alle vrienden beschikken wij over een email adres. Wilt u zo vriendelijk zijn dit aan ons kenbaar te maken? Dit kan door een email te versturen naar info@willemjansenstichting.nl. Mocht u niet over een email beschikken of een voorkeur hebben voor de huidige wijze van communicatie, dan zullen wij u uiteraard per post blijven informeren.

Foto: Lourens en Lida Visser

DE WILLEM JANSEN STICHTING

Secretariaat en ledenadministratie:

Gré Groenveld– Keijning

J.J.Allanstraat 166, 1551 RP, Westzaan

Email: j.groenveld1@upcmail.nl

Tel.: 075 - 63 51 698

Het boek over “Leven en werk” van Willem en Chris Jansen en het boek “Willem Jansen in zwart wit”, kunt u verkrijgen door overmaking van € 15,- + € 3,- verzendkosten, per stuk, op bank-rekening nr. NL52RABO 03701 51 119, Willem Jansen Stichting, Westzaan.